

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Hovedinstruks for økonomiforvaltningen og virksomhedsstyringen av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

**Revidert av Justis- og beredskapsdepartementet
med virkning fra
01.01.2018**

Innhold

1. Justis- og beredskapsdepartementets overordnede ansvar	3
2. DSBs myndighet og ansvarsområde	3
2.1 Overordnet	3
2.2 Nærmere om særskilte områder	3
3. Styringsdialogen	5
4. Krav til virksomhetens interne styring	6
4.1 Virksomhetsleders myndighet og ansvar	6
4.2 Krav til virksomhetens planlegging, gjennomføring og oppfølging	6
4.3 Krav til virksomhetens internkontroll	6
4.4 Krav til virksomhetens risikostyring	6
4.5 Tilskuddsforvaltning	6
5. Regnskapsprinsipp	7

Denne instruksen erstatter tidligere hovedinstruks for økonomiforvaltningen for DSB 3. januar 2014. Instruksens virkeområde er økonomi- og virksomhetsstyringen av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (heretter omtalt som DSB eller direktoratet). Økonomiforvaltningen i DSB skal følge Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten med de presiseringer som fremgår av denne instruksen.

1. Justis- og beredskapsdepartementets overordnede ansvar

Justis- og beredskapsdepartementet (heretter omtalt som JD eller departementet) har det overordnede administrative og budsjettmessige ansvaret for DSB.

JD fastsetter overordnede mål og hovedstrategier innenfor de rammer som Stortinget fastsetter gjennom lov- og budsjettvedtak. Departementet stiller krav, og tildeler økonomisk ramme og fullmakter for DSB gjennom årlig tildelingsbrev, og eventuelle tillegg til tildelingsbrev og oppdragsbrev. Departementet har ansvar for å føre kontroll med DSBs aktiviteter, blant annet gjennom oppfølging av DSBs rapportering.

Delegert fullmakt til DSB skal utøves i samsvar med gjeldende lover og regler, gitte retningslinjer og intensjoner for hvorledes fullmaktene brukes. Plikten til å følge generelle regler som gjelder statsforvaltningen, binder underlagte virksomheter på samme måte som reglene binder departementet. Departementet er ansvarlig for hvordan fullmaktene forvaltes og kan trekke disse tilbake. DSB skal påse at løpende avgjørelser som fattes lokalt i virksomheten er i samsvar med gitte fullmakter.

2. DSBs myndighet og ansvarsområde

2.1 Overordnet

DSB er på vegne av JD fag-, forvaltnings- og tilsynsorgan på sentrale deler av samfunnssikkerhetsområdet, og etatsleder av Sivilforsvaret. DSB er nasjonal brannmyndighet og nasjonal el-sikkerhetsmyndighet. DSB ivaretar statens eierskap til infrastrukturen i Nødnett, er systemansvarlig myndighet, samt tjenesteleverandør overfor brukerne av Nødnett. DSB skal være et tydelig og synlig direktorat innenfor sitt samlede forvaltningsområde og utøve sin fag-, forvaltnings- og tilsynsmyndighet på en effektiv måte.

DSB forvalter følgende lover med tilhørende forskrifter, og er tillagt ansvar og oppgaver etter:

- Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven)
- Lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (el-tilsynsloven)
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)
- Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)

DSB er også tillagt ansvar og oppgaver i henhold til:

- Kgl. res. 24. juni 2005 om DSBs generelle koordineringsansvar og ansvaret for koordinering av tilsyn med aktiviteter, objekter og virksomheter med potensial for store ulykker
- Instruks for departementenes arbeid med samfunnssikkerhet (fastsatt av Justis- og beredskapsdepartementet den 1. september 2017)
- Kgl. res. 30. juni 2005 om overføring av ansvar for risiko- og krisekommunikasjon og ansvar for Regjeringens kriseinformasjonsenhet fra Moderniseringsdepartementet til Justis- og politidepartementet fra 1. juni 2005 – nedleggelse av Regjeringens kriseinformasjonsenhet fra 1. januar 2006
- Kgl. res. 19. juni 2015 om organisasjonsplan for redningstjenesten

2.2 Nærmere om særskilte områder

Direktoratet skal ha oversikt over risiko og sårbarhet i samfunnet, være pådriver i arbeidet med å forebygge ulykker, kriser og andre uønskede hendelser, og sørge for god beredskap og effektiv ulykkes- og krisehåndtering.

DSB skal ha en egenberedskap som sikrer at direktoratet til enhver tid er i stand til å ivareta sin rolle ved kriser og andre hendelser innenfor hele krisespekteret.

DSB skal gjennom faglige analyser og relevante datagrunnlag bidra til at departementet har et godt beslutningsgrunnlag for politikktutvikling på samfunnssikkerhetsområdet.

Direktoratet skal understøtte JDs samordningsrolle og departementets arbeid med et helhetlig, systematisk og risikobasert samfunnssikkerhetsarbeid på tvers av sektorer. DSB skal ta initiativ til, og tilrettelegge for, samvirke og samordning innenfor samfunnssikkerhetsområdet. Direktoratet skal arbeide for effektiv og god dialog mellom berørte sentrale etater. DSB skal sørge for god kunnskap om samfunnssikkerhet på lokalt og regionalt nivå. DSB skal etablere og koordinere samvirkeområder for temaer hvor det er identifisert særlige tverrsektorielle utfordringer.

DSB skal utvikle og vedlikeholde systematisert kunnskap om øvelsesmål og læringspunkter etter større øvelser og hendelser.

På vegne av JD skal DSB føre tilsyn med departementenes arbeid med samfunnssikkerhet i tråd med ny instruks for departementenes arbeid med samfunnssikkerhet.

Direktoratet skal ivareta embetsstyringen av fylkesmannen på samfunnssikkerhetsområdet, og samarbeide med andre fagetater for å bidra til at fylkesmannen følger opp samfunnssikkerhetsarbeidet på en helhetlig måte både innenfor forebygging og beredskap.

DSB skal følge opp fylkesmannen og kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet, slik at fylkesmannen ivaretar sitt regionale samordningsansvar på samfunnssikkerhetsområdet og at kommunene arbeider helhetlig og systematisk med samfunnssikkerhet. DSB skal gi føringer for fylkesmannens veiledning og tilsyn med kommunal beredskapsplikt og for anvendelse av fylkesmannens innsigelsesmyndighet på samfunnssikkerhetsområdet.

DSB er JDs kompetanseorgan for nød- og beredskapskommunikasjon og skal ha et sektorovergripende nasjonalt perspektiv.

DSB forvalter statens eierskap til infrastrukturen i Nødnett og har ansvar for drift og forvaltning av nettet, herunder kontraktsoppfølging overfor leverandører i Nødnett. DSB skal tilby tjenester i Nødnett til nød- og beredskapsorganisasjoner og tilrettelegge for effektiv og riktig bruk av systemet. DSB har ansvaret for å ivareta driftsstøttetjenester til Nødnettutstyret ved brann- og redningsvesenets nødmeldesentraler og brann- og redningsvesenet for øvrig, samt for andre brukere utover nødetatene.

Brann- og redningsvesenet i Norge er et kommunalt ansvar. DSB organiserer nasjonale støtteressurser på brann- og redningsområdet, slik som skogbrannhelikopter, ledelsesstøtte ved store skogbranner og redningsinnsats til sjøs. Direktoratet har det faglige og administrative ansvaret for Norges brannskole.

Sivilforsvaret er en del av totalforsvaret, og skal utføre oppgaver innenfor beskyttelse av sivilbefolkningen i krise eller krig. Gjennom rollen som statens beredskapsressurs, skal Sivilforsvaret bistå nødetatene og andre myndigheter innenfor et bredt spekter av oppgaver og hendelser. Sivilforsvaret skal være en sentral samvirkeaktør i det norske redningskonseptet.

Gjennom arbeid i internasjonale organer skal DSB på vegne av JD ivareta norske interesser i regelverksutviklingen, og den faglige utviklingen innenfor eget ansvarsområde. Videre skal DSB bidra til å ivareta norske interesser og forpliktelser på samfunnssikkerhetsområdet i internasjonale samarbeidsorganer, med særlig vekt på arbeidet som pågår i NATO, FN og EU.

Direktoratet forvalter rollen som kontaktpunkt opp mot FNs, NATOs og EUs sivile krisehåndteringsmekanismer. DSB skal ivareta hovedkonsepter for internasjonal operativ virksomhet for humanitær innsats utviklet gjennom Sivilforsvaret (Norwegian Support Team og Norwegian UNDAC Support).

DSB skal bidra i EØS-samarbeidet gjennom EØS-midlene i tråd med norsk Europa-politikk. For DSB innebærer dette å innta rolle som programpartner for samarbeidslandene under de aktuelle programområdene *Climate Change Mitigation and Adaptation* og *Disaster Prevention and Preparedness*. I tillegg vil DSB være aktuell som prosjektpartner under flere andre programmer.

3. Styringsdialogen

Styringsdialogen mellom departementet og direktoratet skal sikre at resultatkravene som gis i tildelingsbrev, oppdragsbrev og etatsstyringsmøter blir utformet, formidlet og fulgt opp på en god måte.

Styringsdialogen skal videre sørge for at:

- det er samsvar mellom de krav som stilles fra departementet og de rammebetingelser og fullmakter som gis DSB
- mål- og resultatoppnåelse, risikostyring, effekter og status/ framdrift på tiltak som er av betydning blir dokumentert skriftlig
- direktoratet får informasjon om politiske mål for egne ansvars- og myndighetsområder, politikkkutforming på andre relevante områder, prinsipielle saker som departementet arbeider med og øvrige forhold av betydning for direktoratets virksomhet.

Styringssignaler fra JD til DSB gis i hovedsak skriftlig. Hvis det utfra sakens karakter er nødvendig å gi muntlige styringssignaler, skal dette følges opp skriftlig i etterkant. Hvis direktoratet oppfatter styringssignalene som uklare, skal dette tas opp umiddelbart for avklaring. Tilsvarende skal direktoratet kvittere for at mottatte oppdrag og bestillinger er forstått, og at oppdraget utføres innenfor gitte tidsfrister.

Det avholdes jevnlig etatsstyringsmøter. Antall møter bestemmes i det årlige tildelingsbrevet. Referatene fra etatsstyringsmøtene er å anse som styringsdokumenter.

DSB skal rapportere tertialvis og konsentrere rapporteringen omkring samfunns- og brukereffekter av målene i tildelingsbrevet. Tertialrapportene skal inneholde virksomhetsrapport og regnskapsrapport. Frister for rapporteringstidspunkter gjennom kalenderåret angis i tildelingsbrevet.

DSB skal gjennom den ordinære styringsdialogen rapportere om oppfølging av eventuelle saker fra Riksrevisjonen.

DSB skal sørge for at alle innspill til statsbudsjettprosessen er godt begrunnet og utredet, og evt. samordnet med andre virksomheter. Budsjettinnspill skal omhandle eventuelle flerårige brutto- og nettovirkning og gevinster. Eventuelle endringer fra tidligere budsjettinnspill forklares særskilt.

DSB skal risikovurdere oppdraget opp mot foreslått ressurstildeling basert på foreløpig tildelingsbrev og/eller siste utkast til tildelingsbrev, før endelig tildelingsbrev signeres av departementet.

I tillegg til de ordinære etatsstyringsmøtene, gjennomføres fag- og budsjettmøter mellom departementet og direktoratet på ulike nivå etter behov. Videre avholdes det kontaktmøter mellom ledergruppen i DSB og ledergruppen i Samfunnssikkerhetsavdelingen i JD. Hensikten med disse møtearenaene er å sikre at forståelse av oppdrag er omforent, en arena for faglig diskusjon og for at departementet kan gi tilbakemelding på andre innspill fra direktoratet. I disse møtene kan det være aktuelt å varsle eller formidle nye oppdrag. Slike oppdrag skal dokumenteres skriftlig i etterkant. Møtene er ikke en del av den formelle styringsdialogen.

4. Krav til virksomhetens interne styring

4.1 Virksomhetsleders myndighet og ansvar

DSB ledes av en direktør som ansettes på åremål. Direktøren får sin budsjettdisponeringsmyndighet gjennom det årlige tildelingsbrevet fra Justis- og beredskapsdepartementet. Direktøren har det overordnede ansvaret for alle aktiviteter og alle resultater i direktoratet med underliggende virksomheter.

Med utgangspunkt i de legale og økonomiske rammene og kravene som er gitt av departementet, har DSBs direktør ansvar for å velge strategier, virkemidler og organisatorisk utvikling som anses nødvendig for å realisere krav og føringer som er stilt til virksomheten.

4.2 Krav til virksomhetens planlegging, gjennomføring og oppfølging

Direktoratets ledelse skal planlegge virksomheten og utarbeide strategier med ettårig og flerårig perspektiv tilpasset virksomhetens egenart. Den strategiske planen skal utarbeides på bakgrunn av politiske, økonomiske og administrative krav, og skal reflektere samfunnsoppdraget og virksomhetens strategier og virkemiddelbruk for å realisere dette.

DSB skal utarbeide interne styringsdokumenter i form av virksomhetsplan, årsplan eller tilsvarende, samt budsjett og prognoser for å sikre avviksrapportering og mulighet for oppfølging av regnskap og resultater. DSBs organisering, rutiner og retningslinjer skal fremme effektiv ressursutnyttelse i alle deler av virksomheten.

DSB skal ha en intern økonomiinstruks som konkretiserer kravene i bestemmelser om økonomistyring i staten og denne instruksen. Kopi sendes departementet og Riksrevisjonen.

4.3 Krav til virksomhetens internkontroll

Internkontroll betyr i denne sammenheng gjennomføring av systematiske tiltak som skal sikre at direktoratets aktiviteter planlegges, organiseres, utføres, vedlikeholdes og forbedres i samsvar med krav fastsatt i, eller i medhold av lover, forskrifter og styringsdokumenter som er gjeldende for DSBs virkeområde.

Internkontroll skal forhindre styringssvikt, feil og mangler slik det er beskrevet i bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 2.4. Internkontrollen skal ha særlig søkelys på måloppnåelse, og skal primært være innebygd i virksomhetens interne styring.

Direktøren er ansvarlig for at direktoratet har et effektivt internkontrollsystem. Dette innebærer å påse at internkontrollen er tilpasset virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet, samt den fungerer tilfredsstillende og kan dokumenteres. DSB skal rapportere umiddelbart til departementet dersom det avdekkes vesentlige svakheter, feil eller mangler i kritiske prosesser eller aktiviteter i virksomheten.

4.4 Krav til virksomhetens risikostyring

DSB skal ha en forsvarlig risikostyring for hele virksomheten og gjennomføre risikovurderinger som relateres til målene i det årlige tildelingsbrevet til direktoratet. For de viktigste risikoene skal omtalen inkludere risikoreducerende tiltak tilpasset den virkemiddelbruken DSB rår over. Det skal videre gjøres vurderinger av resterende risiko og om denne er akseptabel.

Risikovurderingene på overordnet nivå rapporteres til departementet i forbindelse med oversendelsen av årsrapporten og tertialrapportene. Vurderingene tas opp som eget tema i det første etatsstyringsmøtet i året, og oppdateres til de påfølgende etatsstyringsmøtene.

4.5 Tilskuddsforvaltning

Tilskudd til private institusjoner eller organisasjoner skal gis av direktoratet på bakgrunn av Stortingets budsjettvedtak. Dette vil normalt være til institusjoner eller organisasjoner som direktoratet har et samarbeid

med i tilknytning til samfunnssikkerhetsarbeid. Nærmere presiseringer skal være utarbeidet i DSB sin interne økonomiinstruks.

5. Regnskapsprinsipp

I henhold til bestemmelser om økonomistyring i statens punkt 3.3.2 har alle virksomheter plikt til å føre regnskap. Regnskapsføringen omfatter bokføring og pliktig regnskapsrapportering. Regnskapet skal gi grunnlag for kontroll med disponeringen av gitte bevilgninger og grunnlag for analyser av virksomhetens aktiviteter, jf. reglementet for økonomistyring i staten § 12.

Virksomhetene skal føre regnskapet etter enten kontantprinsippet eller periodiseringsprinsippet i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS). DSB fører fra 1.1.2018 regnskapet etter periodiseringsprinsippet.